



Filmfotografen Valdislav Mikosjas historie er fantastisk fortalt av Gunilla Bresky - og Mikosja selv, gjennom hans dagboknotater og filmer.

*Jag stannar tiden, Sverige 2014*

# Praktfullt om ukjent filmsoldat

**Gunilla Bresky er en historieforteller i verdensklasse.**

Lasse Jangås

Publisert 16.01.2014 kl 00:26 Oppdatert 16.01.2014 kl 00:26

*Jag stannar tiden* er en av de aller beste og vakreste dokumentarfilmene jeg kan huske å ha sett. Ikke overraskende er det svenske Gunilla Bresky som leverer (som hun har gjort flere ganger tidligere til TIFF) og som her viser verdensklasse i sjangeren.

## Utenom det vanlige

Det handler om Valdislav Mikosja, som nok er ukjent for de aller fleste, men som hadde en historie helt utenom det vanlige å fortelle. Bresky har valgt å basere seg på dagboknotatene hans – for ikke å snakke om filmmaterialet han etterlot seg.

Mikosja var nemlig filmfotografen som vervet seg da den tyske hæren valset inn i Sovjetunionen natten mellom 21. og 22. juni 1941 og som – etter at Stalin godtok det – fanget krigens brutalitet og ga ofrene et blodig ansikt. Med nærbilder.

## Ingrid Bergman og Chaplin

Drømmen om å se verden som sjømann brast da han ble syk like før opptaksprøvene til den maritime skolen i Moskva. Men så fikk han likevel oppfylt ønsket oppfylt – på grunn av krigen.

I 1943, etter to år i krigssonen i hjemlandet, ble han sendt til England og så til USA, hvor han møtte størrelser som Ingrid Bergman, Hedy Lamarr og ikke minst Charlie Chaplin, før han igjen returnerte til hjemlandet og de harde kampene ved Stalingrad.

Men selv etter alle de sovjetiske lidelsene han var vitne til, evnet Mikosja å se (og fange på film) frykten og den bunnløse sorgen i de tyske kapitulerte ansiktene mot krigens slutt.

## Stein på stein

Sterkt er det også å se levende bilder fra den døde – eller rettere sterkt sårede – byen Stalingrad. Byens unge gjenværende kvinner lot den nemlig ikke dø. De tok midlertidig bolig i tyske flyvrak mens de startet gjenoppbyggingen. Stein på stein. Mye stein.

Det er først og fremst det menneskelige i krigens umenneskelighet som preger filmen *Jag stannar tiden*. Og som preget meg etterpå. Rettferdighet for ofrene, også på den andre siden. Kjærligheten til mennesket og livet. Og landet.

## Verdighet

Bresky har en helt spesiell ro og verdighet over sin måte å fortelle Vladislav Mikosjas historie på, og gjennom ham en viktig del av krigshistorien. Fordi hun nennsomt har valgt ut – og strøket – fra hans dagbnotater, har hun gitt plass til refleksjonen denne filmen åpner for.

Den er gjennomarbeidet og gjennomført i alle ledd, fra dramaturgi og musikk til bildevalg og klipping. Ikke minst bør Jonas Karlssons fantastiske stemme og evne til å formidle den sterkt poetiske teksten hylles. En poesi som forsterkes av Breskys filmspråk.

*Jag stannar tiden* holdt hva den lovet, for tiden sto stille i sal 6 på Fokus kino så lenge filmen varte.

Den griper tak i deg. Og slipper ikke.

## Lasse Jangås

  
 Publisert på Facebook også  
Publisert som Johan Ramström (Endre)

Sosial tilleggsfunksjon for Facebook